

Andante

HAZİRAN 2013 - Yıl 10 Sayı 81 - Fiyatı 7 TL

Türkiye'nin Klasik Müzik Dergisi - www.andante.com.tr



**II. Abdülhamid'in
cuma selamlığı'nda
konser veren Viyana
Erkekler Korosu**

Piyanonun dev ismi
Ayşegül Sarıca ile sohbet

**Notre Dame Kız
Lisesi'nden yeni bir
piyano yarışması**

Diyarbakır'da bir
oda orkestrası var

**Gustav Mahler-Sigmund
Freud buluşmasının
perde arkası**

Türkiye ve dünyadan konser-
festival değerlendirmeleri

**Yetkin kalemlerden konser-
opera-kayıt eleştirileri**

2013 Donizetti Klasik Müzik Ödülleri sahiplerini buldu

Rahmi Koç Müzesi'ndeki görkemli törenden unutulmaz kareler



Stéphane Blet

Yarışmaların misyonu kazananları dünyaya tanıtmak olmalı



11-17 Kasım 2013 tarihleri arasında İstanbul Notre Dame de Sion Lisesinde düzenlenecek olan Orchestra'Sion Uluslararası Piyano Yarışması önce Türkiye'de ve giderek dünya çapında önem kazanmayı hedefliyor. Etkinliğin mimarlarından piyanist ve besteci Stéphane Blet ile yarışma üzerine konuştuk.

Güray Başol

guray.basol@andante.com.tr

Uluslararası alanda konserler verme ve albüm yapma imkânları da sağlayacak bir yarışmanın jüri başkanıdır. Sizi kısaca tanıyabilir miyiz?

16-18 yaşlarımda iken New York'ta 20. yüzyılın önemli piyanistlerinden Byron Janis ile çalıştım. Beni 15 yaşında iken Paris'te bir konserimde dinlemiş, sonrasında kendisiyle çalışmam için teklifte bulunmuştu. Janis ve eşi Maria Cooper ile geçirdiğim günlerin hayatımın en güzel deneyimlerinden biri olduğunu söyleyebilirim. Onlara ve ünlü orkestra şefi Carlo Maria Giulini'ye bana henüz yirmi yaşımı doldurmadan verdikleri destekler için minnettarım. 1986-1988 yılları arasında Vladimir Horowitz ile tanışmam ise hayatımın dönüm noktası oldu. Onun aracılığı ile 17 yaşında Philips firması için bir Liszt

albümü kaydettim. Çeşitli kayıt firmaları ile çalıştıktan sonra Axes adlı kendi firmamı kurdum. Ayla Erduran'ın tarihi Erkin ve Szymanowski kayıtları yine Axes'te kalitesi yükselttiler piyasa sürüldü.

Bizler, jüri üyeleri olarak yarışmalarda her şeyi hızlı çalan 10 parmaklı bir bilgisayar değil, besteciye sadık; ruh, düşünce, fikir ve müzikalite taşıyan, aynı zamanda kendi kalbindekileri de bize açabilecek yetenekler arıyoruz.

Kayıtlarını İdil Biret ile gerçekleştirdiğimiz Franz Liszt'in senfonik şüirlerinin iki piyano düzenlemeleri ise basım aşamasında. Besteci olarak çeşitli çalgılar için yazdığım 350'ye yakın eserim, Leduc, Eschig, Lemoine gibi yayınevlerinde basıldı.

Horowitz ile yaptığı çalışmalar

Vladimir Horowitz ile olan çalışmalarınızdan bahsedebilir misiniz?

Kendisiyle dönemin Steinway & Sons yöneticisi olan Richard Probst aracılığı ile tanışmıştım. Eserleri baştan sona çalarken beni kesmeden ayakta dinlerdi. Daha sonra kendisi piyanonun başına geçer, belirli pasajları farklı şekilde icra ederek bana gösterirdi. Bir piyanistin duygularını abar-

tarak göstermesini, icracının dinleyiciyle arasının açık olmaması gerektiğini söylediler. Nüansları göstermeye, cümlelerin altını çizmeye ve karşı cümleleri ön plana çıkarmaya önem gösterirdi.

Türkiye ile olan uzun soluklu ilişkiniz nasıl başladı?

1991 yılında o dönemdeki Amerikalı menajerim İstanbul Müzik Festivali kapsamında bir resital vermeme önermişti. İstanbul'da üç gün kaldım; bu kadar kısa süre bile üzerimde büyük bir etki yaratmasına yetti. Kendimi sanki bu şehirde daha önce yaşamış gibi hissettim. Konserden sonra yemek için Ortaköy'e gitmişim. Burada kanun ve ney gibi beni derinden etkileyen çalgıları icra eden müzisyenler ile tanıştım. Ertesi gün Fransa'ya döndüğümde, kafamda duyduğum temaları kullanarak *Türk Rapsodisi*'ni besteledim. Bunu daha sonra iki piyano, sekiz el için *Ottomania* ve orkestra için *Mevlana Senfonisi* takip etti. Seneler sonra da Mina isimli bir Türk ile evlendim ve oğlumuzun ünlü Türk mimarının ismi olan Sinan'ı koyduk.

Yarışma fikrinin doğuşu

Türkiye'de bir uluslararası yarışma düzenleme fikri nasıl doğdu?

Notre Dame de Sion Lisesi ve Orchestra 'Sion'un Müdürü Yann de Lansalut, uzun yıllardan beri uluslararası bir piyano yarışması düzenleme hayali kuruyordu. Avrupa, ABD ve Uzakdoğu'da gerçekleşen birçok yarışmanın işleyişi hakkında bilgisi olan Lansalut, bir konser sonrasında bana yarışma düzenleme teklifinde bulundu. Başta piyano olmak üzere sanatın her alanıyla koşulsuz ilgilendiğini bildiğim için teklifini kabul ettim. Yarışma için gerekli kuralları birlikte belirledik.

Yarışmanın jüri üyeleri kimlerden oluşuyor?

Jüri üyelerini okul müdürü Yann Le Lansalut ile birlikte seçtik: Aysegül Sarıca, Ali Darman, Etsuko Hirose, Dong Jun Kim, Süher Pekinel, Nikolaos Samaltanos ve benden oluşuyor. Başta ben, jüri başkanı olmak üzere tüm üyelerin herhangi bir maddi karşılık gözetmeden bu görevi kabul ettiklerini belirtmeliyim. Maddi ödülün yanı sıra, jürinin kazanan yarışmacılara emeklerinin karşılığı olarak konser olanakları sunmasının doğru bir yol olduğuna inanıyorum. Bu düşünce, Kasım ayında bizimle beraber olacak jüri üyelerinin ne derece uluslararası kalitede olduğunu teyit eder nitelikte.

Ruh ve fikir, parmaklarımızdan geçerek dile gelmelidir

Daha önce jüri üyesi olarak katıldığınız ve düzenlediğiniz yarışmalardan bahseder misiniz? Yarışmacılardan



Bazen dinleyici, normalin üstünde bir hızla çalışan parmaklardan, gürültüden, gösterişli jestlerden -uzun süreli olmasa da- etkilenabiliyor. Oysa bu, gerçekte uzun pedal kullanımı ve kuvvetli çalma gibi bilindik yöntemlerle detayları saklama sanatıdır. Fransa'da bu tarz yollara başvuranlar için kullandığımız bir söz vardır: "Balığı suda boğmak".

beklenenler nelerdir?

40'ı uluslararası olmak üzere, 200'ün üzerinde yarışmada jüri üyesi veya jüri başkanı olarak görev aldım. Özellikle müzikalite ve kişiliğin ön planda tutulduğu, "makineleşme"den arınmış performansların yer alacağına inandığım yarışmalarda jüri başkanlığı görevinde bulunmaya özen gösterdim. Bizler, jüri üyeleri olarak yarışmalarda her şeyi hızlı çalan 10 parmaklı bir bilgisayar değil, besteciye sadık; ruh, düşünce, fikir ve müzikalite taşıyan, aynı zamanda kendi kalbindekileri de bize açabilecek yetenekler arıyoruz.

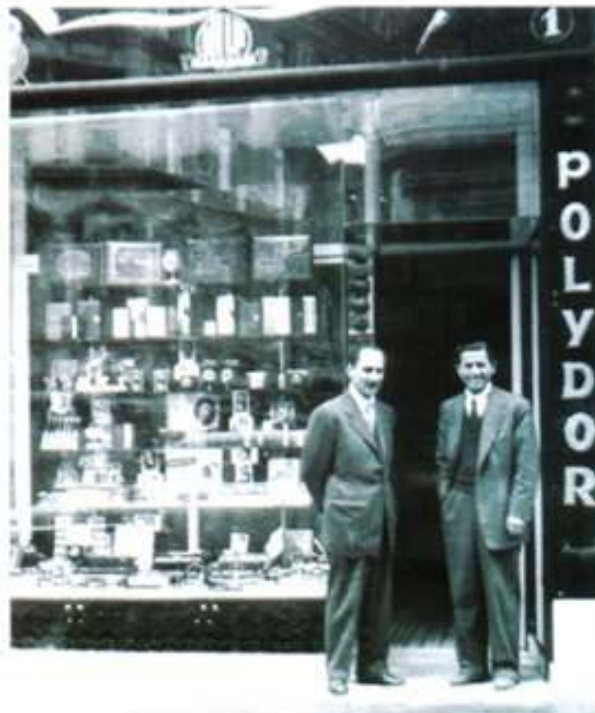
Bazen dinleyici, normalin üstünde bir hızla çalışan parmaklardan, gürültüden, gösterişli jestlerden -uzun süreli olmasa da- etkilenabiliyor. Oysa bu, gerçekte uzun pedal kullanımı ve kuvvetli çalma gibi bilindik yöntemlerle, detayları saklama sanatıdır. Fransa'da bu tarz yollara başvuranlar için kullandığımız bir söz vardır: "Balığı suda boğmak".

Piyano sanatının en üst noktasının, hissedilen düşüncenin veya karakterin aktarılması olduğunu usta piyanistler bilir. Müzik yapmak, sadece doğru ve üstün teknik kullanımı değildir. Ruh ve fikir, parmaklarımızdan geçerek dile gelmelidir. Bu bakış açısından yola çıkarak bir Haydn ve Scarlatti sonatını ya da Chopin mazurkasını iyi bir şekilde yorumlamak, "hortum etkisi" yaratmaktan çok daha zordur.

Sizce kariyer yapmak isteyen piyanistler için yarışmaların önemi nedir?

Harika bir soru! Bence bizimki gibi uluslararası bir yarışmanın ödülü sadece para ile sınırlı kalmamalı. Bir yarışmanın misyonu, kazananları dünyaya tanıtmak, konser ve kayıt yapma imkânları sağlamak, dünya basınında eleştiriler yayımlatabilmek olmalı.

Yarışma hakkında detaylı bilgi için: <http://www.nds.k12.tr/>



Tünel Gallipdede Caddesi No:1
Beyoğlu 34430 İstanbul, Turkey
T: +90 212 293 77 39
info@laleplak.com



Ayşegül Sarıca ile geçmişten bugüne

Üstün tekniği, titiz yorumculuğu, ödünsüz sanatçı kişiliği ve eğitimciliği ile ülkemizde alanının en saygın kişiliklerinden biri olan Devlet Sanatçısı, piyanist Ayşegül Sarıca ile müziğe başladığı yıllardan bugüne uzanan bir söyleşi yaptık.

Güray Başol

guray.basol@andante.com.tr

Müziğe nasıl başladınız?

II. Dünya Savaşı sırasında İstanbul'a Almanya'dan birçok profesör gelmiş, bir kısmı da Moda'ya yerleşmişti. Bu profesörlerden Alfred Isaac'ın piyano dersleri veren eşi Gertrud Isaac, bir gün evinde küçük bir konser düzenlemişti. Yaramazlığıyla ün salmış bir çocuk olan beni çağırmaya ilk başta çekinmiş olsa da, konsere davet edildim. İki saat boyunca dikkatlice konseri dinleyişim Madam Isaac'ın dikkatini çekince, ailemle görüştü ve kendisiyle piyanoya başladım. Piyano da hızlı ilerlemem üzerine daha sonra beni Ferdi Statzer'in ellerine teslim etti. Ferdi Bey ile üç sene özel olarak, beş sene de İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda çalıştım. Ciddi, disiplinli, çalışkan ve derin bir müzik bilgisi olan Ferdi Bey'den çok şey öğrendim. Ayrıca, ailemde müzik ile ilgilenen büyükannem ve teyzem vardı.



Ayşegül Sarıca ilk resitalini 7 yaşında verdi.



Paris Konservatuvarı'ndan mezuniyetinin ardından Cemal Reşit Rey yönetiminde verdiği ilk orkestra konseri, 1954 Taksim Belediye Gazinosu.

Büyükannemin çaldığı Chopin valsleri ve piyanoya dokunuşunu hiç unutamam. Annem Bedriye Sarıca'nın ise fevkalade bir müzik kulağı vardı. Her zaman benim en kıymetli destekçim ve amansız bir tenkitçim olmuştur.

İlk konserinizde hangi eserleri seslendirmiştiniz?

İlk solo konseri Kadıköy Halkevi'nde 9 yaşında verdim. Oda müziğinden de örneklerin bulunduğu konserde solo piyano eserleri olarak Rameau'dan *Le rappel des oïseaux*, J.S.Bach'dan 6. Fransız Süiti, Schumann-*Kinderszenen*'den 2 parça, Schubert'ten La bemol majör Empromptü, Albeniz-*Malagueña*; Chopin'den Mi minör Noktürn ve La majör Polonez yer almıştı.

Paris Devlet Konservatuvarı'na giriş

Paris'teki eğitim hayatınızdan söz eder misiniz?

Paris Devlet Konservatuvarı'nın 19 Ekim 1951'de yapılacak giriş sınavları için 1950'de ailemle birlikte Paris'e yerleştim. Beni evinde dinleyen Lucette Descaves, giriş sınavlarını kazanabileceğimi söylemişti. Nitekim yüzlerce aday arasından, yabancılara ayrılmış olan 3 kişilik kontenjandan birine seçildim. Descaves, klasik ve romantik repertuarı rahatlıkla çaldığını, daha çok Fransız ve modern bestecilere eğilmemi önerdi. Kendisi ve asistanı olan Louise Clavius-Marius ile çalışmalarına başladım. 1953 yılında kurumun piyano bölümünden, 1954 yılında ise oda müziği bölümünden birincilikle mezun oldum. Aynı yıl, Marguerite Long'un Müzik Akademisi'ne başladım ve kendisi ile çalışma fırsatı buldum.

Katıldığı yarışmalar, aldığı ödüller

Hangi uluslararası yarışmalara katıldınız?

1955 yılında Uluslararası Münih Piyano Yarışması'nda Jüri Özel Ödülü'nü aldım.

Ardından, 1959'da Uluslararası Marguerite Long-Jacques Thibaud Yarışması'na katıldım ve Paris Kenti Ödülü'nü kazandım.

Marguerite Long-Jacques Thibaud Yarışması'nın jüri üyeleri kimlerdi?

Bulgaristan'dan Ventsislav Yankov, Türkiye'den Ulvi Cemal Erkin, Rusya'dan Emil Gilels, ABD'den Julius Katchen, Virgil Thomson ve Aleksandr Çerepnin, Fransa'dan Nadia Boulanger, Samson François, Pierre Barbizet, André Jolivet, İsviçre'den Paul Kletzki gibi birçok ünlü müzisyen jüri üyesiydi. Emil Gilels ve André Jolivet'nin beni birincilik ödülüne layık gördüklerini belirtmelerini güzel bir anı olarak hatırlıyorum.

Yarışmaya hangi eserlerle katıldınız?

Yarışmanın ilk elemesinde zorunlu eser olan Chopin'in 2 numaralı piyano sonatının birinci ve dördüncü bölümlerini seslendirdim. İkinci elemeye, J. S. Bach'tan bir Prelüd ve Füg, Beethoven'in Op. 101 Sonatı ile Chopin, Liszt, Debussy ve Ducasse'ın etütlerini çaldım. Final programım ise Schumann Op. 17 *Fantezi*, Ravel *Ondine* ve Tony Aubin *Prelüd, Resitatif ve Final*'den oluşturuyordum. Konçerto olarak ise, orkestra ile Beethoven'ın 4 numaralı Piyano Konçertosu'nu icra ettim.

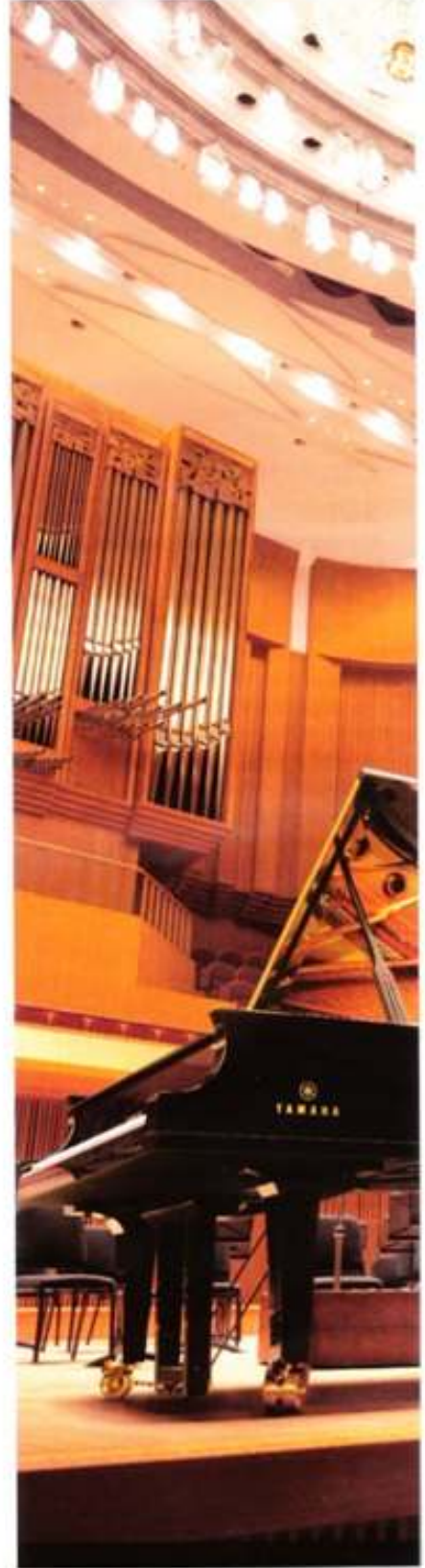
Katıldığınız piyano yarışmalarından başka, hangi ödüllerini aldınız?

1971 yılında Kültür Bakanlığımız bana Devlet Sanatçılığı ünvanı verdi. Daha sonra, 1974 yılında Fransız Hükümeti Kültür Bakanlığı beni *Chevalier de l'Ordre des Arts et Lettres* nişanı ile onurlandırdı. En son olarak da, 2006 yılında, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından Müzik Onur Ödülü'ne layık görüldüm.

Eğitim hayatınız ve yarışma deneyimlerinizden sonra kariyeriniz nasıl şekillendi?

Kazandığım deneyimler, dünyanın önemli salonlarında resitaler, tanınmış orkestra ve şefler ile konserler vermeme yardımcı oldu. Konser hayatımın başarılı geçmesine katkıları, sabır ve yardımları olan eşim, Prof. Dr. Nejat Diyarbekirli ile

doremusic
Türkiye'nin Müzik Akademi



do-re.com.tr
destek@do-re.com.tr
0 212 236 57 13

facebook.com/doremusicofficial
twitter.com/doremusic

Ayşegül Sarıca ve Ferdi Statzer



çocuklarını, Osman ve Zeynep'e ne kadar teşekkür etsem azdır.

Unutamadığı konser anıları

Konserlerinizden unutamadığınız anılarınız var mı?

Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası ile İspanya turnesine çıkmıştık. Madrid civarında, Aranjuez Şatosu önünde açık hava konseri verdik. Adnan Saygun'un Piyano Konçertosu'nu seslendirdiğim konserde, son akoru basmamla birlikte piyanonun ayasının sahne platformunun içine girmesi bir oldu! Bu kazanın konser sırasında başıma gelmemiş olması büyük bir şanstı. Selam verip sahneden indiğimde görevliler platformu düzeltti ve bis parçası seslendirerek konserin ilk yarısını tamamladım.

Diğer bir anım ise, 1959'da Saray sinemasında verdiğim, sanıyorum ilk resitaldi. Programın ilk yarısında, J.S.Bach'tan bir prelüd ve füg, Beethoven Op. 101 Sonat, Fauré'den bir noktürn ve empromptü ile Ravel *Ondine* vardı. Beethoven sonatı çalarken birden elektrikler kesildi. Sahne kapkaranlıktı! Salonun öbür ucunda sadece iki kedi gözü parlıyordu. Çalmaya

devam ettim. Çok şükür hiç sorun yaşamadan ilk yarıyı tamamladım. *Ondine* 'i bitirip dinleyicileri selamlarken, elektrikler geldi. Bu da kolay unutamayacağım anılardan biridir.

Seslendirdiği yapıtlar

Türk bestecilerin eserleri kariyeriniz boyunca repertuarınızda sıklıkla yer aldı mı? Hangi eserlerin ilk seslendirilişlerini gerçekleştirdiniz?

Yurtdışında verdiğim resitalerin programlarında genelde bir Türk eseri yer alırdı. Çetin Işıkoğlu'nun *Ordu Senfonisi* 'nin, Ali Darman'ın Piyano Sonatı'nın ve prelüdlarının ilk seslendirilişlerini gerçekleştirdim. Tabii ki, Ulvi Cemal Erkin Piyano Konçertosu ve Senfoni Konçertant'ını, Cemal Reşit Rey'in *Kâtibim Çeşitlemeleri* 'ni ve Adnan Saygun'un 1. Piyano Konçertosu'nu defalarca yorumladım. Ayrıca, yabancı bestecilerden 1975 yılında Dohnányi'den *Bir Çocuk Şarkısı Üzerine Çeşitlemeler* 'in, 1986 yılında Rahmaninov'un 4. Piyano Konçertosu'nun ve 1999 yılında Dvořák'ın Sol minör Piyano Konçertosu'nun Türkiye'deki ilk seslendirilişlerini yaptım.

Ayla Erduran ile keman-piyano repertuarının önemli eserlerini kaydetti-

niz. Oda müziğinin kariyerinizdeki yeri nedir? Ayla Hanım ile müzikal beraberliğinizden bahsedebilir misiniz?

Ayla Erduran ile çok eskiye dayanan bir dostluğumuz var. Yurtiçi ve yurtdışında pek çok konserler verdik. Müzikal açıdan da çok iyi anlaşırız. Kendisi çok takdir ettiğim bir sanatçıdır. Erduran dışında dünden bugüne Christian Ferras, André Navarra, Heinrich Schiff, Aleksandr Rudin gibi önemli sanatçılarla da konserler verdim.

Yaptığı kayıtlar

Gerçekleştirdiğiniz CD kayıtları nelerdir?

1991 yılında Hungaroton firması için Cemal Reşit Rey'in *Kâtibim Çeşitlemeleri* 'ni Hikmet Şimşek yönetiminde Macar Devlet Senfoni Orkestrası ile kaydettim. Ayrıca, Gürer Aykal yönetiminde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası ile Beethoven'ın 3 ve 4 numaralı Piyano Konçertolarını, Bilkent Senfoni Orkestrası ile Schumann'ın La minör Piyano Konçertosu'nu, Ankara Oda Orkestrası ile Mozart'ın 15 ve 20 numaralı Piyano Konçertolarını kaydettim. Solo piyano repertuarı olarak Schubert ve Rahmaninov'un *Moments Musicaux* 'ları albümlerim arasında yer alıyor. Ayla Erduran ile Grieg, Debussy ve Franck'ın keman-piyano sonatlarının CD kayıtlarını yaptık.

Kaydetmeyi düşündüğünüz başka eserler de var mı?

Birçok eser var, bunları inşallah günün birinde kaydetmek istiyorum.

Türkiye'de piyano eğitimi alanındaki çalışmalarınızdan söz eder misiniz?

1991-2000 yılları arasında Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nde Master ve Sanatta Yeterlilik sınıflarında öğretim görevlisi olarak bulundum. Ayrıca, 1999 yılından beri, İstanbul Teknik Üniversitesi Dr. Erol Üçer Müzik İleri Araştırmalar Merkezi'nin (MİAM) yüksek lisans ve doktora programlarında piyano dersleri vermekteyim. **A**



Ayşegül Sarıca oğlu Osman ve kızı Zeynep ile birlikte.

ULUSLARARASI BASINDA AYŞEGÜL SARICA

"Piyano hakimiyeti olağanüstü. Tüm teknik güçlüklerin üstesinden kolaylıkla geliyor, usta stili ile müzikaliteyi kusursuz bir biçimde birleştiriyor" - *The Daily Telegraph*

"Tekniği kusursuz, tuşesi yumuşak ve tatlı, yorumu berrak" - *Sovyetkaya Kultura*

"Ayşegül Sarıca deneyimli bir konser piyanistinin tüm özgüvenine sahip. Programın ilk yapıtı Schubert'in *Wanderer Fantezisi* 'nde bu özgüvene tanık olduk. Eserin tüm teknik sorunlarını kolaylıkla üstesinden gelerek, renklerini ve derinliğini en doğru bir şekilde sergiledi." - *The Sydney Morning Herald*